

УДК 327(73)

*С. В. Желіховський
аспірант**Дипломатичної академії України при МЗС України*

СТРАТЕГІЇ В ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ КОНГРЕСУ США ЩОДО КРАЇН АЗІЙСЬКО-ТИХООКЕАНСЬКОГО РЕГІОНУ

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку асиметричних форм міжнародних відносин Азійсько-Тихоокеанський регіон (далі – АТР) відіграє одну з ключових ролей щодо формування геополітичних стратегій держав у постбіполярний період. Це пов'язано, насамперед, із найбільшим демографічним потенціалом держав даного регіону, ресурсними та логістичними особливостями країн АТР та іншими факторами, що складають вплив на міжнародні відносини світових лідерів із такими країнами. Дані фактори активізують взаємини на світовій дипломатичній арені, в яких країни АТР є як суб'єктами таких взаємин, так і об'єктами впливу інших держав, серед яких США займають провідне місце.

На підтвердження значущості дослідження даної наукової проблематики в сучасній політології слід навести висловлювання колишнього Міністра оборони США Діка Чейні (Dick Cheney): «Європейський приклад не може бути порівнянний із різноманітністю ситуацій, які ми спостерігаємо в Азійсько-Тихоокеанському регіоні. На наш погляд, Азія – це передусім морський театр військових дій, на якому відсутні союзницькі структури, що повністю перекривають один одного. США є свого роду балансуєчим елементом в регіоні. [...] Сполучені Штати продовжуватимуть чинити опір контролю над морськими озброєннями» [1].

Стан наукової розробки проблеми. Інші дослідники приділили значну увагу аналізу безпекових стратегій США у АТР, серед яких останні дослідження представлені роботами таких вчених, як Н.С. Баранова, Дж. Бекер, А.В. Болятко, І.А. Дужа, Ю.В. Курнішова, І.С. Підберезних, Н.В. Рогова, В.Ф. Терехов, Р. Хантер, Н.С. Франчук та багато інших. У той же час недослідженою виступає проблема значення рішень Конгресу США щодо формування безпекових стратегій в азійсько-тихоокеанському регіоні.

Мета і завдання статті. Метою даної статті є аналіз особливостей змісту політики Конгресу США щодо країн АТР, у той же час завданням статті виступає пошук закономірностей у політичних рішеннях американського парламенту щодо держав Азійсько-Тихоокеанського регіону.

Виклад основного матеріалу. Процес розгортання зовнішньополітичного вектору в бік АТР розпочався у квітні 1990 р., коли Міністерство оборони США підготувало для Конгресу США доповідь «Стратегічні орієнтири для АТР: погляд у XXI століття», яка свідчила про готовність США переглянути свою військову стратегію в АТР після закінчення «холодної війни». Логічним завершенням еволюції тихоокеанської стратегії Вашингтона стало приєднання США до форуму АТЕС, який дозволяв обмінюватися економічним досвідом і долати бар'єри для більш ефективних капіталовкладень, торгівлі, передачі технологій. В 1990 р. амери-

канський Конгрес визначив, що для США найбільш важливими стратегічними завданнями в АТР є: не допустити, щоб будь-яка країна або група країн встановила політичний і військовий контроль у регіоні; забезпечити США політичний, економічний доступ до регіону; гарантувати безпеку друзям і американським союзникам і сприяти збільшенню кількості демократичних держав [2]. В якості головного методу реалізації політики США щодо країн Східної Азії, передбачалося використання дипломатії, що зумовлювалося рядом факторів. По-перше, щоб створити позитивний образ і фундамент для більш глибокої інтеграції в АТР, по-друге, США були зацікавлені в мирному вирішенні потенційно конфліктних питань на Корейському півострові і навколо Тайваню, по-третє, обмежити зростання потенційної наддержав – Китаю. Саме посередництвом інтенсивної дипломатії неоконсервативні адміністрації підкреслювали, що Східна Азія була важливим регіоном у зовнішній політиці. Політика у сфері безпеки, яку Конгрес ставив на друге місце серед своїх пріоритетів в АТР, являла собою поєднання декількох окремих напрямків у дусі традиційних категорій «холодної війни» [3, с. 76]. У той же час державний секретар Дж. Бейкер наголошував, що «економічну архітектуру та архітектуру безпеки» в регіоні США довелось створювати разом із союзниками, друзями та регіональними групами, спираючись на тісні зв'язки з Японією, Республікою Корея, АСЕАН та Австралією [4, с. 17].

Як констатує Ю. Курнішова, тези в доповіді «Стратегічні орієнтири для Азійсько-Тихоокеанського регіону», яку було представлено в Конгресі США ще у 1992 р., «інтереси США в Азії залишалися постійними протягом останніх двох сторіч: економічний доступ до регіону, свобода мореплавства і недопущення появи в Азії домінуючої держави або коаліції таких держав» [5, с. 548].

Враховуючи подібний підхід у зовнішній політиці, виходячи з реалій державного будівництва Сполучених Штатів, вчені наголошують, що за жодне зовнішньополітичне рішення не може бути прийнятим доти, доки не буде схвалене переважно більшістю американського суспільства. Механізмами такого впливу стають постійні виступи президента, брифінги та прес-конференції в Білому домі та Держдепартаменті, слухання в комітетах Конгресу тощо [6]. Так, на погляд американського дослідника Р.Е. Хантера, формується мотив основних подій в АТР, котрий носить військово-політичний характер і обумовлений завданнями контролю над його стратегічно важливим субрегіоном, званим сьогодні в США терміном «Великий Середній Схід» (ВСС) [7, с. 65]. Через 50 років після початку американсько-китайського протистояння в регіоні, прилеглому до узбережжя Східної Азії, США

прагнуть зайняти позиції поблизу західного кордону КНР (тобто «за її спиною»). Як зауважує В.Ф. Терехов, американське військове вторгнення в ВСС, однак, виявилось дуже дорогим заходом, і тепер до зниження витрат США хочуть залучити поряд з країнами НАТО ті ж Китай, Індію, Іран і Росію (в рамках концепції «корпоративного рішення» склалася в субрегіоні ситуації) [8, с. 97].

Тихоокеанська безпекова стратегія в ініціативах Конгресу США сформувалася з 2007 р., коли після виходу США з Договору по ПРО Конгрес, обидві палати якого до 2007 р. перебували під контролем Республіканської партії, підтримав значне – приблизно в два з половиною рази – збільшення асигнувань на ПРО. Однак із деяких питань, пов'язаних, зокрема, з асигнуванням на космічні системи ПРО, бюджетні запити адміністрації піддавалися певному коригуванню. При цьому зазвичай не порушувалися політичні питання, а піддавалися скорочення окремі програми ПРО (як технічно недосконалі або занадто дорогі). У 2006 р., після перемоги демократів на виборах в Конгрес, обговорення питань ПРО на Капітолійському пагорбі знову активізувалося. Оскільки в Сенаті перевага Демократичної партії виявилася незначною, що пов'язано, перш за все, з позицією сенатора Джона Лібермана (John Lieberman), основна боротьба із цих питань розгорнулася в Палаті представників, де ліберальні конгресмени очолили деякі ключові комітети і підкомітети. Так, Елен Таушер (Ellen Tauscher) стала головою Підкомітету зі стратегічних сил у Комітеті в справах збройних сил, а Джон Тайерні (John Tierney) очолив Підкомітет із питань національної безпеки і міжнародних справ у Комітеті з нагляду та урядової реформи [9].

Отже, Конгрес США зосередив свою діяльність у сфері безпекової стратегії щодо країн АТР в основному в напрямі фінансування програм розміщення озброєнь. У цьому контексті стратегії американського парламенту по відношенню до різних країн АТР суттєво відрізняються, серед яких ключове місце займають такі держави, як Китайська Народна Республіка і Японія.

У пріоритетах парламентських рішень головним фактором розвитку співробітництва з Японією стала модернізація американсько-японської системи безпеки, що була проведена в 90-х роках ХХ ст., виявилася в підвищенні компактності та мобільності Сил самооборони Японії та якісному вдосконаленні їхнього озброєння за одночасного розширення сфери дії взаємних зобов'язань до «сусідніх із Японією регіонів» у разі виникнення надзвичайних обставин. Зміна Японією концептуальних засад національної оборони з концепції «виключної оборони» на «активну оборону», реалізація оборонних програм, постійне зростання оборонних видатків обумовлювалися вирішенням нових, більш складних, порівняно з періодом «холодної війни», стратегічних завдань із урахуванням змін у балансі сил та можливого загострення суперечок між державами на регіональному та глобальному рівнях. Фактично Сили самооборони Японії підготувалися до ведення активних оборонних дій на значній відстані від національної території. Ключовими етапами на шляху якісної реформи американсько-японського союзу стали участь японських контингентів у миротворчих

операціях та активна підтримка Японією антитерористичної коаліції, очолюваної Сполученими Штатами. У постбіполярний період Японія є не менш відданою американсько-японському союзу, ніж раніше, але стала більш наполегливою в плані перегляду своєї ролі в межах цього союзу, у створенні незалежної військово-виробничої бази. Разом із тим США надалі більше залежать від зростаючих фінансових можливостей Японії, її спроможності фінансувати американську торгівлю та бюджетний дефіцит. Співробітництво в межах союзу між США та Японією надалі розвиватиметься в напрямку подальшого якісного вдосконалення участі Японії до досягнення рівнозначності партнерів. Водночас реформування здійснюватиметься повільно, зважаючи на розбіжності в настроях громадськості та неоднозначну реакцію сусідніх з Японією держав [10, с. 160].

Водночас із японським безпековим вектором Конгрес США здійснює прийняття стратегічних рішень і відносно інших лідерів АТР, зокрема Китайської Народної Республіки (далі – КНР). Варто зазначити, що дослідники виділяють кілька напрямів стратегії зовнішньої політики Конгресу США щодо КНР у безпековій сфері. Зокрема, І.А. Дужа констатує, що ставлення зовнішньополітичного істеблішменту в парламенті США до КНР в останні десятиліття традиційно ґрунтувалося на тому або іншому поєднанні двох важко сумісних концепцій: 1) досить прагматичній, помірній концепції неореалістичного «відповідального залучення» (responsible engagement) КНР для вирішення регіональних і глобальних проблем – при другорядному значенні пріоритетів просування демократичного «пакету» і політики «стримування за допомогою обмеження» (containment); 2) ідеологізованої неконсервативної концепції «стримування» і форсованого просування демократичних цінностей як культурно-гуманітарного складника впливу США. Ця схема є відображенням боротьби двох ліній в американській політиці, що неминуче виливається в те чи інше їх поєднання, з питання про те якими мають бути відносини Вашингтона і Пекіна в довгостроковій перспективі. Одна із цих ліній націлена на «стримування» Китаю, насамперед його зростаючої військової потужності. Друга виходить із доцільності курсу на залучення КНР для вирішення нагальних світових проблем, серед яких найбільш важливою для США є участь Китаю в підтримці безпеки в Східній Азії, особливо в її північній частині. Іншою найважливішою стороною лінії на «залучення» є забезпечення вигідних для США умов в торгівельно-економічних зв'язках з Китаєм [3, с. 109].

Більш конкретно завдання США по відношенню до Китаю сформульовані в опублікованій в березні 2015 р. військово-морської стратегії («Стратегія військово-морської взаємодії для ХХІ століття». CS-21R) [11]. У ній оновлені концепції і стратегічні підходи попереднього варіанту документа від 2007 р. (CS-21) відповідно до обстановки, що змінилася на морях і океанах. Особливо чітко прозвучали трактування військово-морської активності Китаю як загрози, бо, на думку США, китайці ведуть агресивну політику в регіоні і мають територіальні претензії до сусідів. У світлі ситуації в Азії документ опублікований вчасно: не тільки США розширили масштаб своїх операцій

в прибережних зонах, а й військово-морські сили країн АТР створюють оборонні комплекси для протистояння можливим викликам на морі. З метою запобігання цих викликів положення нової військово-морської стратегії сформульовані з урахуванням широкого спектра морських проблем і позицій, таких, як позиції різних країн в АТР, нетрадиційні виклики безпеки в контексті реалій безлічі прибережних країн, нові технологічні труднощі в забезпеченні безпеки і навіть питання фінансування окремими рішеннями Конгресу США як ключового фактору в плануванні військово-морських операцій майбутнього [12, с. 138].

Безпековій стратегії Конгресу США спрямовані також не тільки на основних лідерів країн АТР, питання військової загрози в регіоні полягають також у фокусі рішень конгресменів щодо таких держав, як В'єтнам. Матеріали і документи Конгресу США відображають розбіжності американських конгресменів, що стосуються нормалізації в'єтнано-американських відносин. Серед них можна назвати доповіді з питань американо-в'єтнамських торгових відносин, які прозвучали на слуханнях Конгресу США, звіт про поїздки по азіатських країнах делегацій Конгресу США, підсумкові документи робочих сесій Комітету з міжнародних справ Палати представників, а також щорічні офіційні інформаційні випуски уряду США [13].

Дані матеріали та констатації дослідників свідчать про неоднозначну позицію американського парламенту щодо формування стратегії у відносинах із В'єтнамом. Зокрема, як наголошує І.Є. Підберезних, деякі американські конгресмени, виступаючи проти нормалізації відносин із В'єтнамом, вважають, що необхідно продовжувати ембарго в торгівлі з В'єтнамом. Обґрунтовуючи причини своїх настроїв, вони вказують на нібито існуючі обмеження в'єтнамським урядом прав людини і свободи, віросповідання. Однак більша частина американських конгресменів підтримують відновлення дипломатичних відносин із В'єтнамом і розвиток взаємовідносин США та В'єтнаму. На їхню думку, нормалізація американо-в'єтнамських відносин не тільки відповідає політичним та економічним інтересам двох країн, але й сприяє просуванню свободи і демократії у В'єтнамі [14, с. 246].

Інший важливий стратегічний вектор зовнішньої політики Конгресу США становить Індія. Свідченням подальшого зміцнення американо-індійських відносин стало укладення в травні 2009 р. двосторонньої угоди, що ратифікована парламентом США, про вільний доступ до індійських морським і повітряним портам судів і літаків американських ВМС і ВПС, а також проведення чергових військово-морських навчань «Малабар-2009» за участю США, Індії та Японії, що відбулися приблизно в цей же час у районі Окінави [15].

Ураховуючи зазначені стратегічні вектори безпекової політики Конгресу США, необхідно виділити один із центральних напрямів, який полягає у відносинах із Північнокорейською КНДР. Погоджуємось із твердженням Н.С. Франчук у тому, що основна загроза безпеці Східної Азії полягала в тому, що із часу заснування КНДР її військова політика зосереджувалася на підтриманні та збільшенні військової могутності, що дала б змогу здійснити наступальні дії в регіоні, що розглядалися одним із засобів досягнення національної

мети – об'єднання півострова, в тому числі, за необхідності, із застосуванням військової сили. У межах виконання цього завдання КНДР докладала максимальних зусиль до створення зброї масового знищення та, зокрема, ядерної зброї. Відмова Пхеньяна від проведення інспекцій північнокорейських ядерних об'єктів інспекторами МАГАТЕ спричинила кризу 1993–1994 рр., розв'язати яку вдалося завдяки значним поступкам із боку Вашингтона, що знайшли відображення у Рамковій угоді, підписаній 21 жовтня 1994 р. в м. Женеві (Швейцарія). За умови припинення роботи уран-графітових реакторів, розташованих у м. Йонбені (КНДР), США взяли на себе зобов'язання забезпечити поставку до КНДР двох легководних реакторів, що мали бути введені в експлуатацію в 2003 та 2005 роках. У цілях компенсації енерговитрат КНДР США погодилися на час будівництва легководних реакторів поставляти до КНДР 500 тис. т. мазуту щорічно до введення в експлуатацію першого легководного реактора. Невиконання Вашингтоном взятих на себе зобов'язань, насамперед внаслідок заперечення Конгресом США власної ідеї поставки нових атомних реакторів до КНДР, призвело до неадекватних дій Пхеньяна, зокрема реалізації ядерної програми. Високий рівень вибуховості ситуації у сфері безпеки підтримувався перебуванням потужного американського військового контингенту в Південній Кореї та постійним нарощуванням озброєнь КНДР та Республікою Корея за відсутності концепції самодостатності в їхніх оборонних стратегіях [16, с. 10].

Таким чином, безпеково-політичні стратегії Конгресу США в АТР сформовані в стратегічних документах і рішеннях парламенту у сфері фінансування збройної присутності, а також встановлення партнерської безпекової дипломатії відносно окремих країн. Зокрема, серед країн-партнерів, відносно яких Конгрес США ухвалює рішення фінансово-організаційної підтримки, назвемо Японію, Індію та Південну Корею. У той же час політика фінансово-технічної і організаційної підтримки цих країн спрямована на формування стратегічної переваги щодо інших держав, які в рішеннях американського парламенту фігурують як держави, що несуть різноманітні загрози в АТР, – це КНДР, КНР та певним чином В'єтнам. У цілому Конгрес США у АТР формує стратегію гегемонії та повного контролю над регіоном, що зумовлено, окрім безпекового фактору, також економічними чинниками, що виступає перспективою подальших досліджень даної проблематики.

Саме економічні чинники становлять один із головних стратегічних векторів зовнішньополітичної стратегії Конгресу США в регіоні АТР, оскільки економічний потенціал країн регіону є найбільш потужним у контексті багатьох наявних ресурсів. У той же час погоджуємось із вченими в тому, що не тільки ресурсні складники формують основу зовнішньоекономічної стратегії американського Конгресу у АТР. Так, Лі Х. Гемілтон констатує, що головним завданням у сфері зовнішньоекономічної політики є використання свого значного впливу для того, щоби сприяти відкритій світовій економіці, поглиблювати і розширювати переваги глобалізації. Американські стратегічні інтереси сьогодні тісно переплітаються з економічними інтересами країни, а економічні проблеми в більшій мірі

впливають на відносини з іншими сильними країнами – країнами, серед яких такі країни АТР, як Японія, Китай, Росія [17, с. 93].

Отже, у власній зовнішньоекономічній політиці Конгрес США орієнтуються на ряд національних пріоритетів, покликаних забезпечити лідерство країни у світовому господарстві. Серед них дослідники виділяють наступні: стійкий економічний ріст країни; збільшення зайнятості; економія бюджетних засобів; регіональне і глобальне стратегічне домінування [18, с. 15].

Даний процес виражається в різноманітних ініціативах американського Конгресу: США 5 жовтня 2015 р. завершили важкі переговори про створення міжрегіонального економічного блоку у формі Транстихоокеанського партнерства з Австралією, Брунеєм, Канадою, Чилі, Малайзією, Мексикою, Новою Зеландією, Перу, Сінгапуром, В'єтнамом і Японією. Слід звернути увагу на те, що КНР підключилася до переговорів останньою – тільки у вересні 2013 р. Республіка Корея, третя за величиною економічна держава в Тихоокеанській Азії, теж отримала запрошення, але не вступила в переговорний процес, вважаючи, що їй достатньо двосторонньої угоди про ЗВТ із США, що стало чинним у 2012 р. після складних тривалих переговорів і процедури затвердження в американському Конгресі в 2011 р. Стриманий інтерес до даного проекту проявляє Тайвань. І, зрозуміло, серед учасників ТТП відсутній Китай, який має власне бачення інтеграційних процесів в Тихоокеанській Азії. Пекін використовує наявні в нього економічні важелі для створення альтернативи ТТП – так званої Азійсько-Тихоокеанської зони вільної торгівлі (АТЗСТ). У листопаді 2014 р. у рамках саміту АТЕС в Пекіні Китаю як господареві заходу вдалося наполягти лише на укладенні угоди про проведення дворічного дослідження перспектив створення АТЗСТ, тобто фактично відкласти офіційні переговори як мінімум до 2017 р. Навіть цей відносно незначний крок викликав різко негативну реакцію з боку США [19]. З урахуванням кризи переговорів в рамках Світової організації торгівлі (СОТ) США грали лідируючу роль у дискусіях про формування ТПП, розглядаючи його як найважливіший пріоритет своєї зовнішньоторговельної політики на найближчі роки і «модель регіональної торгової угоди XXI ст.». З початку 2010-го по жовтень 2015 року відбулося більше 25 раундів переговорів, більшість з яких проходили в закритому режимі. Останні два раунди пройшли на території США. Навіть після підписання угоди 5 жовтня 2015 р. Атланти було оголошено про те, що повний текст цього документа, що складається з 30 розділів, буде оприлюднено тільки через місяць [20]. З огляду на необхідність ратифікації даної угоди парламентами країн-учасниць, вона набере чинності в поточному 2017 р. [21, с. 170].

Висновки. Отже, тихоокеанський вектор у зовнішній політиці Конгресу США засвідчує існування основних трьох напрямів політики в прийнятті парламентських рішень: 1) безпеково-політичний напрям; 2) економічний напрям; 3) культурно-гуманітарний напрям. Безпеково-політичний напрям сформований у системі законодавчих актів американського парламенту і в основному представлений рішеннями в напрямі виділення бюджетних асигнувань на розміщен-

ня засобів озброєнь та військових контингентів в АТР. Економічні стратегії в законодавчих актах виражені в концепціях формування Транстихоокеанського економічного блоку, а також шляхом ратифікаційних актів двосторонніх і багатосторонніх угод із державами АТР. Дані економічні стратегії знаходять своє відображення в неоднозначному ставленні американських конгресменів щодо окремих держав АТР, зокрема щодо економічної політики відносно КНР, КНДР та В'єтнаму. Культурно-гуманітарні стратегії політики Конгресу США виражені в експорті демократичних цінностей в азійських країнах із тоталітарними і посттоталітарними режимами, чим створюється простір реалізації концепції «м'якої сили» відносно забезпечення домінування США в даному регіоні.

Література

1. Hillary Rodham Clinton, 'America's Pacific Century' Foreign Policy. (November 2011). accessed November 19, 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.foreignpolicy.com/articles/2011/10/11/americas_pacific_century.
2. A Strategic Framework for the Asian Pacific Rim: Looking toward the 21 st Century (1990) United States Department of Defense [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.russia.shaps.hawaii.edu/security/report-90.html.
3. Дужа І.А. Тихоокеанська стратегія США : інтеграційний та безпековий вимір : дис ... канд. політ. наук : 23.00.04 / І.А. Дужа . – Київ, 2016. – 222 с.
4. Baker J. America in Asia: Emerging Architecture for a Pacific Community / James III Baker // Foreign Affairs. – 1991/1992, Winter. – Vol. 70. – № 5. – P. 1–18.
5. Курнішова Ю.В. Особливості розвитку Азійсько-Тихоокеанського регіону і перспективи зовнішньої політики України // Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки – 2006 / За ред. О.С. Власюка. – К. : НІСД, 2006. – С. 542–554.
6. Головченко І.В. Прийняття зовнішньополітичних рішень у США: теоретичні й прикладні аспекти / В.І. Головченко // Науковий вісник Інституту міжнародних відносин Національного авіаційного університету. – 01/2010. – Вип. 1 Сер.: Економіка, право, політологія, туризм . – С. 105–110.
7. Hunter R. E. A New American Middle East Strategy? // Survival. 2008 – 2009. December/January.
8. Терехов В.Ф. О стратегии США в Азиатско-Тихоокеанском регионе / В.Ф. Терехов // Проблемы национальной стратегии – № 1 – 2009. – С. 94–109.
9. Рогова Н.В. Конгресс и некоторые проблемы военной политики США / Н.В. Рогова // Россия-Америка в XXI веке №1 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pentagonus.ru/publ/kongress_i_nekotorye_problemy_voennoj_politiki_ssha_2009/112-1-0-1995.
10. Баранова Н.С. Реформирование американско-японского союзу в постбіполярный период / Н.С. Баранова // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. праць. – Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Інститут міжнародних відносин. – 2006. – Вип. 62 (ч. I). – С. 157–169.
11. A Cooperative Strategy for 21st Century Seapower [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uscg.mil/SENIORLEADERSHIP/DOCS/CS21R_Final.pdf.
12. Болятко А.В. Стратегия США в АТР и отношения с Китаем / А.В. Болятко // Китай в мировой и региональной политике. история и современность. – С. 135–141.

13. Congressional delegation trip report: Countries visited: Mongolia, People's Republic of China, North Korea, South Korea, and Vietnam. December 3-17, 1994. Committee on foreign relations, US Senate; Murkowski Fr., Simon P. – Washington : Gov. print, off., 1995.

14. Підберезних І.Є. Розвиток відносин між США і В'єтнамом: сучасний стан, напрямки, перспективи / І.Є. Підберезних // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2012. – Вип. XXXIV. – С. 242–247.

15. US Pacific Command Admiral Keating in India to Discuss «South Asian» Issue // India Defence. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.india-defence.com/report-78,1/200/2009>.

16. Франчук Н.С. Політика США в Східній Азії в умовах пост біполярності : автореф. дис... канд. політ. наук / Н.С. Франчук ; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2008. – 19 с.

17. Ли Х. Хэмилтон. Международные экономические проблемы и внешняя политика США // США. Канада. Экономика, политика, культура. – № 10. – 2000. – С. 93–97.

18. Давыдов А.Ю. Приоритеты торговой политики США / А.Ю. Давыдов // США. Канада. Экономика, политика, культура. – №5. – 2006. – С. 15–30.

19. Бабонес С. Азиатско-Тихоокеанский регион стабильнее, чем принято считать / С. Бабонес // Российский совет по международным отношениям : интернет-сайт. 2015. 24 марта. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://russiancouncil.ru/inner/?id_4=5496#top-content.

20. Transcript of the Trans-Pacific partnership Atlanta ministerial closing press conference (October 5, 2015, Atlanta, Georgia) // The Office of the United States Trade Representative (USTR): website. 2015. October 5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ustr.gov/about-us/policyoffices/pressoffice/speechestranscripts/2015/october/transcript-trans-pacific>

21. Глущенко Ю.Н. Внешнеэкономическая стратегия США: фактор Китая / Ю.Н. Глущенко // Проблемы национальной стратегии – № 6(33). – 2015. – С. 164–185.

Анотація

Желиховський С. В. Стратегії у зовнішній політиці конгресу США щодо країн Азійсько-Тихоокеанського регіону. – Стаття.

У статті досліджено основні стратегічні напрями в політиці американського Конгресу щодо країн Азійсько-Тихоокеанського регіону. Визначено основні стратегічні напрями: 1) безпеково-політичний напрям; 2) економічний напрям; 3) культурно-гуманітарний напрям. Здійснено аналіз особливостей змісту цих напрямів політики Конгресу США щодо країн АТР, показано закономірності в політичних рішеннях американського парламенту щодо держав Азійсько-Тихоокеанського регіону. Перший напрям стратегічних рішень Конгресу представлений рішеннями в напрямі виділення бюджетних асигнувань на розміщення засобів озброєнь та військових контингентів у АТР; другий напрям – це концепції формування Транстихоокеанського економічного блоку, а також шляхом ратифікаційних актів двосторонніх і багатосторонніх

угод із державами АТР; третій напрям – в експорті демократичних цінностей в азійських країнах із тоталітарними і посттоталітарними режимами.

Ключові слова: Конгрес США, азійсько-тихоокеанський регіон, зовнішньополітичні стратегії, військово-морські стратегії, міжнародні відносини.

Аннотация

Желиховский С. В. Стратегии во внешней политике конгресса США по странам Азиатско-Тихоокеанского региона. – Статья.

В статье исследованы основные стратегические направления в политике американского Конгресса по странам Азиатско-Тихоокеанского региона. Определены основные стратегические направления: 1) оборонно-политическое направление; 2) экономическое направление; 3) культурно-гуманитарное направление. Осуществлен анализ особенностей содержания этих направлений политики Конгресса США в отношении стран АТР, показаны закономерности в политических решениях американского парламента в отношении государств Азиатско-Тихоокеанского региона. Первое направление стратегических решений Конгресса представлено решениями по выделению бюджетных ассигнований на размещение средств вооружений и военных контингентов в АТР; второе направление – это концепции формирования транстихоокеанского экономического блока, а также ратификации актов двусторонних и многосторонних соглашений с государствами АТР; третье направление – экспорт демократических ценностей в азиатские страны с тоталитарными и посттоталитарными режимами.

Ключевые слова: Конгресс США, азиатско-тихоокеанский регион, внешнеполитические стратегии, военно-морские стратегии, международные отношения.

Summary

Zhelikhovsky S. V. Strategies in the foreign policy of the US Congress on the countries of the Asia-Pacific region. – Article.

The article examines the main strategic directions in the policy of the American Congress for the countries of the Asia-Pacific region. The main strategic directions are determined: 1) the military-political direction; 2) the economic direction; 3) cultural and humanitarian direction. The analysis of the specifics of the contents of these directions of the US Congress policy regarding the APR countries is made, the patterns in the political decisions of the American Parliament regarding the states of the Asia-Pacific region are shown. The first direction of strategic decisions of the Congress is represented by decisions on allocating budgetary allocations for the deployment of weapons and military contingents in the APR; the second direction is the concept of the formation of the trans-Pacific economic bloc, as well as the ratification of bilateral and multilateral agreements with the APR states; the third direction is the export of democratic values – to Asian countries with totalitarian and post-totalitarian regimes.

Key words: the US Congress, the Asia-Pacific region, foreign policy strategies, naval strategies, international relations.